

Türkiye’de Judo Başlığı ile Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi*

Hakan CEBECİ¹, Sefa YILDIZ²

1Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi. <https://orcid.org/0000-0003-4139-3384>

2Sivas Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Spor Tesisleri Şubesi. <https://orcid.org/0000-0003-1497-7763>

To cite this article / Atıf için:

Cebeci, H. & Yıldız, S. (2025). Türkiye’de judo başlığı ile yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 102-116.

Özet

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de judo başlığı ile hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarını çeşitli değişkenler bakımından incelemek ve judo alanında çalışma yapan araştırmacılara yol gösterici bilgiler sunabilmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi metodundan faydalanılmıştır. Araştırma kapsamında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezinde (YÖKTEZ) kayıtlı olan ve tez adında “judo” kelimesini içeren toplam 82 adet lisansüstü tez (20.11.2024), araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Tezler; yayınlanma yılı, türü, yayımlandıkları üniversite, anabilim dalı, enstitüler, araştırmalarda kullanılan yöntem, çalışma grubu, danışmanın unvanı ve tez yazarının cinsiyeti değişkenlerine göre değerlendirilmiş olup elde edilen veriler sayısal değerler ve yüzdelik dilimlerle ifade edilmiştir. Türkiye’de judo başlığı ile yazılmış ilk lisansüstü tezin 1991 yılında yayımlandığı, bu tarihten günümüze kadar 74’ü yüksek lisans 8’i doktora olmak üzere toplam 82 adet lisansüstü tezin yazıldığı ve en fazla lisansüstü tezin 2022 yılında yayımlandığı görülmüştür. Araştırmada elde edilen verilerde erkek yazarların çoğunlukta olduğu ve judo başlıklı tezlerin en fazla Selçuk Üniversitesi bünyesinde yazıldığı anlaşılmaktadır. Lisansüstü tezlerin çoğunlukla Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında ve Dr. Öğr. Üyesi unvanlı öğretim elemanlarının danışmanlığında yazıldığı belirlenmiştir. Çoğunluğunda nicel araştırma yöntemlerinden faydalanılan tezlerde, daha çok sporcu gruplarına yönelik araştırmalar yapılmış olup özellikle judo hakemleri ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Judo, tarihi çok eskiye dayanan ve dünyanın birçok ülkesinde popüler olan bir spor branşı olduğundan bu alanda daha fazla lisansüstü çalışma yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Son yıllarda lisansüstü tez sayılarında artış görülse de özellikle doktora düzeyinde ve yabancı dilde yapılacak tezlerin artmasının uluslararası arenada daha fazla erişilebilirliği olacağından alana katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Judo başlıklı tezlerde eksikliği görülen en önemli konuların başında araştırma grupları gelmektedir. Özellikle idareciler, hakemler, il temsilcileri ve federasyon çalışanları gibi örneklemelere yapılacak güncel araştırmalar bu sporun yönetim boyutunu da ele alarak alana farklı düzeyde katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Judo, Lisansüstü, Tez, İçerik Analizi

An Investigation of Postgraduate Theses with the Title of Judo in Turkey

Abstract

The aim of this study is to examine the postgraduate thesis studies prepared with the title of judo in Turkey in terms of various variables and to provide guiding information to researchers working in the field of judo. For this purpose, document analysis method, one of the qualitative research methods, was utilized in the study. Within the scope of the research, a total of 82 postgraduate theses registered in the Thesis Center of the Presidency of the Council of Higher Education (YÖKTEZ) and containing the word “judo” in the thesis title constituted the sample of the research. Theses were evaluated according to the variables of year of publication, type, university, department, institutes, method used in the research, study group, title of the advisor and gender of the thesis author, and the data obtained were expressed in numerical values and percentages. It was seen that the first

postgraduate thesis written with the title of judo in Turkey was published in 1991, a total of 82 postgraduate theses, 74 of which were master's theses and 8 of which were doctoral theses, were written from this date until today, and the most postgraduate thesis was published in 2022. In the data obtained in the research, it is understood that male authors are in the majority and the theses titled judo are mostly written in Selçuk University. It was determined that the postgraduate theses were mostly written in the Department of Physical Education and Sports and under the supervision of academic staff with the title of Assistant Professor. In the theses, most of which utilized quantitative research methods, researches were conducted mostly on athlete groups and no studies were conducted especially on judo referees. Since Judo is a sport branch that has a long history and is popular in many countries of the world, it is thought that more postgraduate studies are necessary in this field. Although there has been an increase in the number of graduate theses in recent years, it is predicted that the increase in the number of theses, especially at the doctoral level and in foreign languages, will contribute to the field as they will be more accessible in the international arena. One of the most important issues lacking in theses on judo is research groups. Current researches to be conducted especially with samples such as administrators, referees, provincial representatives and federation employees will provide different level contributions to the field by addressing the management dimension of this sport.

Keywords: Judo, Postgraduate, Thesis, Content Analysis

*Bu çalışma 21-24 Kasım 2024 tarihlerinde Ankara'da Gazi Üniversitesinde gerçekleştirilen "22. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi" nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Judo Japon kökenli yakın savunma sporudur. Genellikle strateji ağırlıklı bir mücadele teorisi içerir ve bu yönü ile satranca benzetilir. Judo mücadele prensibinde öngörü ve strateji büyük öneme sahiptir. Kelime anlamı olarak ‘ju’ yumuşaklık ve esneklik, ‘do’ ise yol anlamına gelmektedir. Güreş branşında olduğu gibi rakibi yere düşürmeyi amaçlayan pek çok teknik bulunmaktadır (Öztek, 1999). Judo, sürekli değişen pozisyonlara uygun atakların, farklı duruşların, kuvvetli ve hızlı saldırıların uygulandığı, teknik kombinasyonların, kontra atakların yapıldığı, kumikata denilen farklı tutuş ve atışların uygulandığı bir branştır. Taktiksel olarak teknik yönden aldatmaca ve kandırmacalarla dolu açık becerinin sınırsız olduğu bir oyun görünümündedir (Cebeci ve Fişne, 2024). Judo teknik tablosunda rakibi yere düşürmeyi amaçlayan 56 judo tekniği bulunmaktadır. Yerde de devam eden judo branşında müsabakayı kazanma amaçlı 12 boğuş tekniği, 10 kırış tekniği ve 9 tutuş tekniği bulunmaktadır (Judo, 2024).

Judo branşı düşünce sistemini geliştiren bir mantaliteye sahiptir. Odaklanmanın ve disiplinin en üst seviyede tutulması gereken bir yarışma prensibine sahiptir. Bazı araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda judo öğrenen bireylerin strateji uzmanlığı ve liderlik konularında daha başarılı olabilecekleri ortaya konulmuştur (Uysal, 2012). Judo eğitimlerinin ülkemizde verilmeye başlanması 1950’li yıllara tekabül etmektedir. Güreş Federasyonu bünyesinde federe olarak 1962 yılında resmi faaliyetlerine başlamıştır. Judo ilk defa 1964 yılında Tokyo olimpiyat oyunlarında yer alarak olimpik branş olmuştur. 1966 yılında ise Judo, Türkiye’de bağımsız bir federasyon olmuştur. 1969-1979 yılları arasında Judo ve Taekwondo Federasyonu, 1980-1990 arasında ise Judo ve Karate Federasyonu olarak faaliyetlerini yürüten federasyon, 1990 yılından itibaren Judo Federasyonu adı altında hizmet vermektedir. Kuruluşundan 1993 yılına kadar atama ile göreve gelen federasyon başkanları bu tarihte çıkarılan yönetmeliğe göre seçimle görev almaya başlamışlardır. İlk seçimlerde Natık Canca Judo Federasyonu Başkanı olmuştur.

1997 yılından itibaren Judo Federasyonu bünyesinde sırasıyla wushu, aikido ve kurash branşları yer almış, wushu ve aikido branşları 2006 yılında ayrılmış, federasyon 2011 yılına kadar Judo ve Kurash Federasyonu olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. 2011 yılında son olarak kurash branşı bünyesinden ayrılmış olup, bu tarihten itibaren Türkiye Judo Federasyonu olarak faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir (Judo, 2024). Görüldüğü üzere judo federasyonu; karate, taekwondo, wushu, aikido ve kurash gibi branşları bünyesinde barındırmış ve onlardan daha önce resmi olarak faaliyetlerine başlamıştır. Olimpik mücadele sporları içerisinde güreş ve boks branşlarının ardından üçüncü mücadele branşı olarak ülkemizde var olmuştur. 1992 yılında Barcelona Yaz Olimpiyat Oyunlarında, 48 kg. da yarışan judocumuz Hülya Şenyurt bu sıklette bronz madalyanın sahibi olmuştur. Bu başarısıyla sporcumuz olimpiyat oyunları tarihinde ülkemizin judo branşındaki ilk madalyasını alarak tarihe geçmiştir. Aynı zamanda bu madalya ülkemizin olimpiyat oyunları tarihinde kadınlarda aldığı ilk madalya olma özelliğine de sahiptir. Ayrıca sporcumuz Hüseyin Özkan 2000 yılında yapılan Sydney Olimpiyat Oyunlarında 66 kg. da altın madalya kazanmıştır (Karakoç, 2014).

Karate, taekwondo, wushu, aikido ve kurash gibi branşları bünyesinde barındıran ve onlardan daha önce olimpiyatlarda yer alan bir spor dalı olmasına rağmen akademik literatür tarandığında judo ile ilgili çalışmalara daha az rastlandığı görülmektedir. Özellikle de lisansüstü tezler noktasında bu durum daha çok göze çarpmaktadır. Bu doğrultuda araştırmamızın amacı, Türkiye'de judo alanında yapılmış olan lisansüstü tezlerin içerik analizini yapmaktır. Araştırma sonucunda, Türkiye'de judo alanında yapılan lisansüstü tezlerin genel profilinin ortaya çıkarılması ve judo branşına katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır;

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin yüksek lisans ve doktora türüne göre dağılımı nedir?

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezleri yöneten danışmanların akademik unvanlarına göre dağılımı nedir?

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nedir?

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin yayın diline göre dağılımı nedir?

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyete göre dağılımı nedir?

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin araştırma türüne göre dağılımı nedir?

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin enstitülerine göre dağılımı nedir?

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı nedir?

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nedir?

- Türkiye’de judo ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin çalışma grubuna göre dağılımı nedir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırılan konu ile ilgili bilgi içeren belgelerin incelenmesidir (Karagöz, 2017). Bu anlamda araştırma dâhilinde Türkiye’de judo ismiyle yayınlanan tüm lisansüstü tezler derlenerek bir analiz yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezinde (YÖKTEZ) kayıtlı olan ve tez adında “judo” kelimesini içeren toplam 82 adet lisansüstü tez, araştırmamızın örneklemini oluşturmuştur. Tez adında “judo” kelimesini içeren tüm tez çalışmaları araştırmamıza dâhil edilmiştir. 1991 yılında yayınlanan ilk yüksek lisans tezi ile 1996 yılında

yayınlanan ilk doktora tezi, toplamda 74 yüksek lisans tezi ve 8 doktora tezi, yaklaşık bir aylık süreçte incelenmiştir. Araştırmaya 10.11.2024 tarihine kadar yayınlanan lisansüstü tezler dâhil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Tezler; yayınlanma yılı, türü, dili, yayınlandıkları üniversite, anabilim dalı, araştırmalarda kullanılan yöntem, danışmanın unvanı ve tez yazarının cinsiyeti değişkenlerine göre değerlendirilmiş olup elde edilen veriler sayısal değerler ve yüzdelik dilimlerle ifade edilmiştir. Ayrıca tezlerde yer alan çalışma grupları tablo halinde verilmiş, incelenen tezlerde ele alınan konular ayrı ayrı sınıflandırılarak tartışma bölümünde açıklanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

BULGULAR

Türkiye’de Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezinde (YÖKTEZ) kayıtlı olan ve tez adında “judo” kelimesini içeren ilk lisansüstü tezin 1991 yılında yazıldığı ve araştırmamızın tamamlandığı tarihe kadar toplam 82 adet lisansüstü tezin yayınlandığı görülmüştür. Bu doğrultuda YÖKTEZ üzerinden ulaşılan yüksek lisans ve doktora tezleri ile ilgili bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır.

Tablo 1. Tezlerin türlerine göre dağılımları

Yayın Türü		
	f	%
Yüksek Lisans	74	90
Doktora	8	10
Toplam	82	100

Tablo 1’de judo branşında yapılan yüksek lisans ve doktora çalışmalarına ilişkin bilgilerin taranması sonucunda elde edilen verilere yer verilmiştir. Tablodaki verilere göre 1991-2024 yıllarında yapılmış toplam 82 adet tezin 8’i (% 10) Doktora ve 74’ü (% 90) Yüksek Lisans tezinden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2. Tezlerin araştırmacı cinsiyetine göre dağılımları

	Cinsiyet	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
		f	%	f	%	f	%
Erkek		55	74	7	87	62	75.5
Kadın		19	26	1	13	20	24.5
Toplam		74	100	8	100	82	100

Tablo 2’de Türkiye’de judo branşında yapılan lisansüstü tezlerin araştırmacı cinsiyet değişkenine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Doktora tezlerinin araştırmacı cinsiyet değişkenine göre dağılımına bakıldığında yalnızca bir kadın yazar olduğu geri kalan yedi doktora tezinin tamamının erkek yazarlar tarafından yazıldığı görülmektedir. Ayrıca yüksek lisans tezlerinin de büyük oranda (%74) erkek yazarlar tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Tezlerin yayın diline göre dağılımları

Yayın Dili	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Türkçe	73	98.55	8	100	81	99
İngilizce	1	1.35	0	0	1	1
Toplam	74	100	8	100	82	100

Tablo 3’de Türkiye’de judo branşında yapılan lisansüstü tezlerin yayın dili değişkenine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Doktora tezlerinin tamamının Türkçe olduğu görülmektedir. Yalnızca bir adet yüksek lisans tezinin İngilizce olarak yayınlandığı 73 yüksek lisans tezinin ise (%98,55) yine Türkçe olarak yayınlandığı görülmektedir.

Tablo 4. Tezlerin yayınlanma yılına göre dağılımları

Yıl	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1991	3	4.1			3	3.63
1995	1	1.4			1	1.21
1996	1	1.4	1	12.5	2	2.42
1997	1	1.4			1	1.21
2000	1	1.4			1	1.21
2001	1	1.4			1	1.21
2002	2	2.7	1	12.5	3	3.63
2004	1	1.4			1	1.21
2006	1	1.4			1	1.21
2007	2	2.7			2	2.42
2010	3	4.1	1	12.5	4	4.84
2011			1	12.5	1	1.21
2012	2	2.7			2	2.42
2014			1	12.5	1	1.21
2015	3	4.1	1	12.5	4	4.84
2016	1	1.4			1	1.21
2017	2	2.7	1	12.5	3	3.63
2018	9	12.2			9	10.89
2019	9	12.2			9	10.89
2020	4	5.4			4	4.84
2021	6	8.1			6	7.26
2022	10	13.5			10	12.1
2023	6	8.1	1	12.5	7	8.47
2024	5	6.8			5	6.05
TOPLAM					82	100

Tablo 4 incelendiğinde Türkiye’de judo ile ilgili ilk yüksek lisans tezlerinin 1991 yılında, ilk doktora tezinin ise 1996 yılında yazıldığı anlaşılmaktadır. Toplamda 82 adet bulunan tez çalışmasından en fazla tezin 2022 yılında yazıldığı ve tamamının yüksek lisans tezi olduğu anlaşılmaktadır (10 adet). 2018 ve 2019 yıllarında 9’ar yüksek lisans tezinin yazıldığı ve sayı bakımından ilk üç sıranın bu yıllara ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımları

Danışman Unvanı	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Profesör	19	25.7	3	37.5	22	27
Doçent	27	36.5	2	25	29	35
Dr. Öğr. Üyesi	28	37.8	3	37.5	31	37.5
Toplam	74	100	8	100	82	100

Tablo 5’de, Türkiye’de judo ile ilgili yayınlanan lisansüstü tezlerin danışman unvanları değişkenine göre dağılımı hakkında veriler bulunmaktadır. Tabloya göre lisansüstü tezlerin en fazla Dr. Öğr. Üyesi unvanlı danışmanlar tarafından yazıldığı görülmektedir.

Tablo 6. Tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımları

Araştırma Yöntemi	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Nicel	70	95	7	87	77	93
Nitel	3	4	0	0	3	4
Karma	1	1	1	13	2	3
Toplam	74	100	8	100	82	100

Tablo 6’da, incelenen lisansüstü tezlerin araştırma yöntemleri hakkında bilgiler bulunmaktadır. Yüksek lisans tezlerinin büyük bir oranda (%95) nicel yöntemler ile yazıldığı görülmektedir. Doktora tezlerine bakıldığında ise yine tamamına yakınının nicel araştırma yöntemleri ile hazırlandığı anlaşılmaktadır (%87). Nitel araştırma yöntemleri ile hazırlanan hiç doktora tezinin olmaması ise dikkat çekicidir.

Tablo 7. Tezlerin enstitülere göre dağılımları

Enstitü Dağılımları	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Sağlık Bilimleri	54	73	6	75	60	72.6
Sosyal Bilimler	10	13.5			10	12.1
Lisansüstü Eğitim	6	8	1	12.5	7	8.5
Eğitim Bilimleri	3	4	1	12.5	4	5
Kış Sporları ve Spor	1	1.3			1	1.2
Toplam	74	100	8	100	82	100

Tablo 7’de, hazırlanan lisansüstü tezlerin yayınlandıkları enstitülere göre dağılımları yer almaktadır. Hem yüksek lisans hem de doktora çalışmalarının büyük çoğunluğunun (% 72,6) sağlık bilimleri enstitüsünde yayınlandığı görülmektedir.

Tablo 8. Tezlerin anabilim dallarına göre dağılımları

Ana Bilim Dalı	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Beden Eğitimi ve Spor	44	59.5	6	75	50	60
Antrenörlük Eğitimi	13	17.6	1	12.5	14	17
Beden Eğitimi ve Spor Öğr.			1	12.5	1	1.2
Antrenman ve Hareket	2	2.7			2	2.5
Spor Sağlık Bilimleri	1	1.4			1	1.2
Hareket ve Antrenman	1	1.4			1	1.2

Sağlık Yönetimi	1	1.4			1	1.2
Sağlık Bilimleri	1	1.4			1	1.2
Spor Bilimleri	2	2.7			2	2.5
Spor Fizyoterapisi	1	1.4			1	1.2
Rekreasyon	1	1.4			1	1.2
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	1	1.4			1	1.2
Beslenme ve Diyetetik	1	1.4			1	1.2
Rekreasyon Yönetimi	2	2.7			2	2.5
Yayın İzni Olmayan	3	4.1			3	4.1
Toplam	74	100	8	100	82	100

Tablo 8’de, hazırlanan lisansüstü tezlerin yayınlandıkları anabilim dalı dağılımları yer almaktadır. En fazla çalışmanın Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı (% 60) ile Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalında (% 17) yapıldığı görülmektedir.

Tablo 9. Tezlerin üniversitelere göre dağılımları

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Marmara	8	10.8	3	37.5	11	13.3
Selçuk	10	13.5			10	12.1
Gaziantep	6	8.1			6	7.3
Gazi	5	6.8	1	12.5	6	7.3
On dokuz Mayıs	4	5.4			4	4.8
Erciyes	3	4.1			3	3.6
Trakya	3	4.1			3	3.6
Kırıkkale	3	4.1			3	3.6
Zonguldak Bülent Ecevit	2	2.7			2	2.4
Tekirdağ Namık Kemal	2	2.7			2	2.4
Bartın	2	2.7			2	2.4
Aksaray	2	2.7			2	2.4
İstanbul Gelişim	2	2.7	1	12.5	3	3.6
Niğde Ömer Halis Demir	2	2.7			2	2.4
Dumlupınar	2	2.7			2	2.4
Trabzon	1	1.4			1	1.2
Hacettepe	1	1.4			1	1.2
Bitlis Eren	1	1.4			1	1.2
Burdur Mehmet Akif	1	1.4			1	1.2
Manisa Celal Bayar	1	1.4			1	1.2
Atatürk	1	1.4			1	1.2
İstanbul Okan	1	1.4			1	1.2
Kocaeli	1	1.4			1	1.2
Sakarya			1	12.5	1	1.2
Kilis 7 Aralık	1	1.4			1	1.2
Sivas Cumhuriyet	1	1.4			1	1.2
Necmettin Erbakan	1	1.4			1	1.2
Süleyman Demirel	1	1.4			1	1.2

Yeditepe	1	1.4			1	1.2
Karamanoğlu Mehmet Bey	1	1.4			1	1.2
Ankara Yıldırım Beyazıt	1	1.4			1	1.2
Batman	1	1.4			1	1.2
Ege	1	1.4			1	1.2
İstanbul Nişantaşı	1	1.4			1	1.2
Fırat			1	12.5	1	1.2
Ankara			1	12.5	1	1.2
Toplam	74	100	8	100	82	100

Tablo 9’da, hazırlanan lisansüstü tezlerin yayınlandıkları üniversitelere göre dağılımları yer almaktadır. Toplamda en fazla lisansüstü tezin Marmara Üniversitesinde (11), en fazla yüksek lisans tezinin ise Selçuk Üniversitesinde (10) yayınlandığı görülmektedir.

Tablo 10. Tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımları

Çalışma Grubu	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Büyük Elit Judocular	13	17.55	1	12.5	14	16.94
Minik-Yıldız Judocular	10	13.50	1	25	11	13.31
İşitme Engelli Judocular			1	12.5	1	1.21
Büyük Lisanslı Judocular	6	8.1	1	12.5	7	8.47
Judo Antrenörleri	2	2.7	1	12.5	3	3.63
Judo Yönetim Organizasyon	2	2.7	1	12.5	3	3.63
Ümit-Genç Judocular	18	24.3	1	12.5	19	23
Başlangıç Seviye Judocular	3	4.05			3	3.63
Ümit-Genç Elit Judocular	16	21.6			16	19.36
Müsabaka Video Analizi	3	4.05			3	3.63
İstatistiksel Bir Çalışma	1	1.35			1	1.21
Görme Engelli Judocular	1	1.35			1	1.21
Toplam	74	100	8	100	82	100

Tablo 10’da, hazırlanan lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde judo antrenörleri ile ilgili 3 çalışma, istatistiksel 1 çalışma, müsabaka analizi ilgili 3 çalışma, yönetim ve organizasyon alanında 3 çalışma olmak üzere toplamda 10 çalışmanın sporculara yönelik olmadığı görülmektedir. Geri kalan 72 lisansüstü tez çalışmasının ise çeşitli yaş gruplarında ve çeşitli özelliklere sahip judo sporcuları ile yapılan çalışmalar olduğu anlaşılmaktadır. Judo branşında minikler yaş grubu 11-12 yaşında, yıldızlar yaş grubu 13-14 yaşında, ümitler yaş grubu 15-17 yaşında, gençler yaş grubu 18-20 yaşında, büyükler yaş grubu ise 21 yaş ve üzerinde olan sporcular için belirlenmiş yaş gruplandırmalarıdır. Ümitler yaş kategorisinde yarışan sporcuların gençler ve büyükler, gençler yaş kategorisinde yarışan sporcuların da büyükler müsabakalarına katılabilmelerine izin verilmektedir (Judo, 2024).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye’de judo başlığı ile hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarını incelemek amacıyla yapılan bu araştırmada YÖKTEZ üzerinden ulaşılan tezler; yayınlanma türü, yayınlanma yılı,

yayınlandıkları üniversite, kullanılan araştırma yöntemi, yayınlandıkları anabilim dalı, yayınlandıkları enstitü, araştırmacıların cinsiyeti, danışman unvanları değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırmanın amacı ve alt sorular çerçevesinde elde edilen sonuçlar benzer nitelikteki çalışmalarla tartışılmıştır.

Türkiye’de tez başlığında ‘judo’ kelimesi bulunan ilk lisansüstü tezlerin yayınlandığı 1991 yılından araştırmamızın tamamlandığı tarihe (10.11.2024) kadar toplam 82 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Tezlerin 8’inin doktora tezi 74 tanesinin yüksek lisans tezi olduğu görülmüştür. Benzer şekilde judo gibi mücadele sporu olan güreş, karate ve Taekwondo branşları ile ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü tezler ve doktora tezlerini aynı yöntemle araştıran çalışmalara bakıldığında 2003-2023 yılları karate branşı ile ilgili toplamda 52 (9 doktora 43 yüksek lisans) tez olduğu (Yavuz, 2024), 1989-2023 yılları arasında Taekwondo branşında toplamda 151 (23 doktora 128 yüksek lisans) tez olduğu (Yel vd., 2023), 1981- 2023 yılları arasında jimnastik branşı ile ilgili toplam 105 (84 yüksek lisans 21 doktora) tez olduğu (Yel vd., 2023), 2002-2021 yılları arasında tenis branşında toplamda 156 (136 yüksek lisans 20 doktora) tez olduğu (Alaeddinoğlu ve Kalkavan, 2023) ve 2011-2020 yılları arasında güreş branşı ile ilgili ise toplamda 169 (37 doktora 132 yüksek lisans) tez çalışması olduğu görülmektedir (Doğar vd., 2021). Branşlar ile ilgili yapılan toplam lisansüstü çalışma sayılarına bakıldığında, Türkiye’de Judo Federasyonunun kuruluş tarihi itibarıyla judonun diğer pek çok spor dalından daha köklü olduğu, bu doğrultuda judo branşı ile ilgili daha fazla tez yayımlanması gerektiği düşünülebilir. Ancak judo branşı ile ilgili yayımlanan lisansüstü tez çalışma sayısının beklenen seviyede olmadığı söylenebilir.

Tez yazarlarının cinsiyet dağılımına bakıldığında doktora tez yazarlarının 7 tanesi erkek yazarlar tarafından, yalnızca 1 tanesinin kadın yazar tarafından yazıldığı görülmektedir. Yüksek lisans tez yazarlarının da 55 erkek yazar, 19 kadın yazar olduğu görülmektedir. Toplam dağılıma bakıldığında 82 tez çalışmasının 62’si erkek (% 75.5), 20’si kadın (%24.5) yazarlar tarafından yazıldığı görülmüştür. Benzer şekilde Yavuz (2024) tarafından karate ile ilgili yapılan tez çalışmasında toplam 52 yazarın 33’ü erkek (% 63.4), 19’u kadın (% 36.5) olduğu görülmüştür. Yel ve diğerlerinin (2023) yaptığı Taekwondo çalışmasının yazar cinsiyet dağılımına bakıldığında toplam 151 çalışmanın 99’u erkek (% 65.6), 52’si kadın (% 34.4) olduğu görülmektedir. Doğar ve diğerlerinin (2021) yaptığı güreş çalışmasının tez yazarı cinsiyet dağılımına bakıldığında toplam 169 çalışmanın 133’ü erkek (% 78.7), 36’sının ise kadın (% 21.3) yazarlar tarafından yazıldığı görülmektedir. Benzer nitelikteki çalışmalarda da bizim araştırma bulgularımızı destekler sonuçlar olduğu, yazar cinsiyet dağılımlarında erkek yazar oranlarının kadın yazar oranlarından fazla olduğu görülmüştür. 2024 yılında Judo Federasyonu tarafından organize edilen minikler, yıldızlar, ümitler, gençler ve büyükler yaş kategorilerinde düzenlenen Türkiye şampiyonası müsabakalarına katılım sayıları incelendiğinde tüm yaş gruplarında toplam 2.601 erkek 2.392 kadın sporcunun yarıştığı görülmüştür (Judo, 2024). Sporcu sayıları birbirine yakın olduğu halde judo ile ilgili lisansüstü tez yazarı cinsiyet dağılımının farklı olması dikkat çekicidir. Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezinin, 2019 yılında yayınladıkları Türkiye’de 1984-2018 yılları arasındaki veriler ile yükseköğretimdeki cinsiyet dağılımını araştırdıkları çalışmanın sonuçları dikkat çekicidir. Araştırmaya göre lisansüstü eğitim alan erkek öğrencilerin ve yükseköğretim kurumlarında farklı akademik unvanlar ile

görev yapan erkek akademisyenlerin sayılarının kadınlardan daha fazla olduğu görülmektedir (Kadir Has, 2024). Akademik öğrenci ve personel dağılımındaki bu farkın lisansüstü tez çalışmalarına da yansıdığı düşünülebilir.

Çalışmamızın yayın dili değişkenine bakıldığında sadece bir yüksek lisans tezinin İngilizce yayınlandığını ve doktora tezlerinin tamamının Türkçe olarak yayınlandığı görülmektedir. Yel ve diğerlerinin (2023) Taekwondo ile ilgili benzer nitelikteki çalışması ile karşılaştırdığımızda o çalışmada da 23 doktora tezinin tamamının Türkçe dilinde yazıldığı ve hiç yabancı dilde yazılmış doktora tezi olmadığı, 128 yüksek lisans tezinin ise 124'ünün Türkçe, 4 yüksek lisans tezinin ise İngilizce yayınlandığı görülmektedir. Doğan ve diğerlerinin (2021) güreş branşı ile ilgili çalışmasında incelenen 169 lisansüstü tezin yalnızca ikisinin İngilizce, geri kalan 167 çalışmanın ise Türkçe olarak yayınlandığı görülmüştür. Çetinkaya (2022) tarafından voleybol branşı ile ilgili yapılan benzer çalışmada incelenen toplam 311 lisansüstü tezin 13'ünün İngilizce, 298'inin ise Türkçe olarak yayımlandığı görülmüştür. Ünlü ve diğerleri (2024) tarafından basketbol branşı ile ilgili yapılan benzer çalışmada incelenen toplam 334 lisansüstü tezin 20'sinin İngilizce, 314'ünün ise Türkçe olarak yayımlandığı görülmüştür. Sonuç olarak judo branşında olduğu gibi farklı branşlarda yapılan tez çalışmalarının yayın dilinin de tamamına yakınının Türkçe olduğu anlaşılmıştır.

Araştırmamızın çalışmalarda kullanılan yöntemlere göre dağılımları incelendiğinde 77'sinin nicel, 3'ünün nitel ve 2'sinin karma yöntem kullanılarak yapıldığı görülmektedir. Doğan ve diğerlerinin (2021) güreş branşında yaptıkları çalışmalarına baktığımızda ise karate çalışmasında 49 nicel 3 nitel çalışma olduğu, güreş çalışmasında 105 nicel 65 nitel çalışma olduğu ve hem güreşte hem de karatede yapılan çalışmalarda karma yöntemle hazırlanan tez çalışmasının olmadığı görülmektedir. Erdem (2011) Türkiye'de eğitim alanında yapılan bilimsel araştırmaları çeşitli değişkenler bakımından incelemiş ve çalışmaların % 82'sinin nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapıldığını belirlemiştir. Belirtilen çalışmaların araştırma desenleri ile bizim çalışmamızın sonucunda ortaya çıkan araştırma deseni dağılımları benzerlik göstermektedir. Spor branşlarında sporcu performanslarını ölçmeye ve arttırmaya yönelik pek çok çalışmanın nicel yöntemlere uygun olması lisansüstü tez yazarlarını nicel araştırma desenlerini tercih etmeye yönelttiği söylenebilir. Çalışmamızın değişkenlerinden biri olan enstitü dağılımları incelendiğinde 82 çalışmanın 62'sinin Sağlık Bilimleri Enstitüsünde yayınlandığı görülmektedir. Doğan ve diğerlerinin (2021) güreş branşında yapılan çalışmaları derledikleri araştırmalarında da enstitü dağılımlarına bakıldığında 169 çalışmanın büyük bir kısmının (% 74,6) yine Sağlık Bilimleri Enstitüsünde yayınlandığı görülmüştür. Cılız ve Deryahanoğlu (2024) tarafından kick boks üzerine yapılan benzer bir çalışmada da incelenen lisansüstü tezlerin enstitü dağılımlarına bakıldığında en fazla yayının (% 47,61) sağlık bilimleri enstitüsünde yapıldığı anlaşılmaktadır. Güreş ve kick boks çalışmaları ile judo branşının enstitü değişkeni arasında benzerlik olduğu görülmektedir.

İncelenen tezlerin anabilim dalına göre dağılımlarına bakıldığında 14 farklı anabilim dalında yayın yapıldığı görülmektedir. En fazla yayın yapılan Beden Eğitimi ve Spor (%60) anabilim dalını Antrenörlük Eğitimi (%17) anabilim dalı takip ederek ikinci sırada yer almaktadır. Yavuz (2024) tarafından yapılan karate çalışmasının anabilim dalına göre dağılımlarına bakıldığında toplam 52 lisansüstü tezin 26'sının (%50) Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalında yayınlandığı görülmüştür. Ayrıca Türkiye'de 2002 ve 2022 yılları arasında tenis

branşında yapılan lisansüstü tezlerin incelendiği çalışmada 136 adet tez olduğu ve Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalında 46 (% 33.8) çalışma bulunduğu görülmüştür (Alaeddinoğlu ve Kalkavan, 2023). Spor branşları ile ilgili çalışmaların daha çok beden eğitimi ve spor anabilim dalında yayımlandığı anlaşılmaktadır.

Judo alanında yapılan tezler 2022 yılında en yüksek sayıya ulaşmıştır. İncelenen tez çalışmalarının üniversitelere göre dağılımlarına bakıldığında 36 üniversitede bu alanda tez çalışması yayımlandığı belirlenmiştir. En fazla yüksek lisans tezinin 10 tez ile Selçuk Üniversitesinde, en fazla tezin ise 8 yüksek lisans ve 3 doktora tezi olmak üzere toplamda 11 tez ile Marmara Üniversitesinde yayımlandığı anlaşılmaktadır. Büyükgün (2021) tarafından bisiklet branşı ile ilgili yapılan benzer çalışmada en fazla lisansüstü tezin Selçuk Üniversitesinde yayımlandığı görülmektedir. Yavuz (2024) tarafından karate branşı ile ilgili 2003-2023 yılları arasında yayımlanmış olan toplam 52 adet lisansüstü tezin incelendiği araştırma sonucuna göre, tez çalışmalarının yayımlandıkları üniversite dağılımlarına bakıldığında 24 üniversite tarafından yayın yapıldığı ve en fazla yayının da Marmara Üniversitesi'ne ait olduğu görülmüştür (Yavuz, 2024). Ayrıca Yel ve diğerlerinin (2023) yaptığı taekwondo çalışmasının üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde en fazla yüksek lisans tezinin Selçuk Üniversitesinde, en fazla doktora tezinin ise Gazi Üniversitesinde yayımlandığı görülmüştür. Yel ve diğerleri (2023) tarafından yapılan Türkiye'de jimnastik branşında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi çalışmasında en fazla tezin Gazi ve Marmara Üniversitesi olduğu görülmüştür. Çomak (2021) tarafından yapılan Türkiye'de oryantiring konulu lisansüstü tezlerin incelenmesi çalışmasında da en fazla tezin Gazi Üniversitesinde yayımlandığı sonucuna varılmıştır. Coşkuntürk (2023) tarafından atletizm branşındaki lisansüstü tezleri incelemek amacıyla yapılan çalışmada da en fazla tez yayımlayan üniversitelerin Gazi Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi olduğu anlaşılmaktadır. Görüldüğü üzere hem bizim çalışmamızda ulaştığımız sonuçlara hem de karate, Taekwondo, jimnastik, Oryantiring, atletizm gibi branşlarla ilgili yapılan araştırmaların sonuçlarına göre en fazla lisansüstü tez yayımlayan üniversiteler Gazi, Selçuk ve Marmara üniversiteleri olmuştur. Bu üniversitelerin diğer üniversitelere oranla bahsi geçen branşlarda lisansüstü tez sayılarının fazla olması, üniversite kadrolarında belirtilen branşlarda uzman öğretim üyesi bulunması ile ilişkilendirilebilir.

Ayrıca ümitler, gençler ve büyükler judo Türkiye şampiyonalarının il bazında puan sıralaması sonuçları incelendiğinde judo branşında sportif başarı olarak öne çıkan illerin judo branşında en fazla lisansüstü tez yayımlayan iller olarak karşımıza çıktığı görülmüştür. 2023 yılı ümitler, gençler ve büyükler Türkiye şampiyonası, 2024 yılı ümitler, gençler ve büyükler Türkiye şampiyonası, 2022 yılı ümitler ve gençler Türkiye şampiyonası, 2021 yılı büyükler, 2020 yılı ümitler, 2019 yılı ümitler, 2018 yılı ümitler ve gençler Türkiye şampiyonaları sonuçları incelenmiştir. Bu 13 müsabakanın sonuç listesinin ilk 5 sıralamasında; Kocaeli ili 13 kez, İstanbul ili 11 kez, Konya ili 7 kez, Ankara ili 6 kez ve Samsun ili 3 kez yer almaktadır (Judo, 2024). Lisansüstü tez yayımlayan iller sıralamasında Marmara, Selçuk, Gaziantep, Gazi ve Ondokuzmayıs üniversiteleri ilk beş sırada yer almaktadır. Görüldüğü üzere bu illerin sportif başarısı ile lisansüstü tez yayımlama sayıları, Gaziantep ilinin sportif başarısı hariç, paralellik göstermektedir.

Araştırmamızın sonuçları doktora tez konularının tamamının judo branşı ile doğrudan ilgili olduğu göstermektedir. 59 yüksek lisans çalışmasının yalnızca judo branşına yönelik olduğu, 15 çalışmanın ise diğer branşlar ile ilişkilendirilerek yapılan çalışmalar olduğu görülmüştür. 7 yüksek lisans çalışmasında judo, farklı branşlar ile birlikte değerlendirilmiştir. 8 yüksek lisans çalışmasında ise judo sporcuları ile başka bir branş sporcuları üzerinde yapılan çalışmalar karşılaştırılarak değerlendirme yapılmıştır. 5 çalışmada güreş branşı ile judo branşının karşılaştırılmasının yapıldığı görülmüştür. Bir çalışmada basketbol branşı, bir çalışmada Taekwondo branşı, bir çalışmada ise ritmik jimnastik branşı ile karşılaştırılma yapılmıştır. Ayrıca çalışma dâhilinde incelemesi yapılan 82 adet lisansüstü tezde ele alınan konu başlıkları aşağıda sıralanmıştır;

- Judo maçlarının analizleri üzerine çalışmalar
- Yeme ve beslenme alışkanlıkları üzerine çalışmalar
- Kaygı ve durumluk kaygı düzeyleri üzerine çalışmalar
- Psikolojik antrenman ve psikolojik faktörler üzerine çalışmalar
- Öfke düzeyi ve saldırganlık ile ilgili çalışmalar
- Pençe gücü ile ilgili çalışmalar
- Ergojenik yardım ve doping bilgileri ile ilgili çalışmalar
- Yetenek seçimi ile ilgili çalışmalar
- Antropometrik ölçümler ve karşılaştırmaları ile ilgili çalışmalar
- Kilo kaybı ile ilgili çalışmalar
- Performans testleri ile ilgili çalışmalar
- Fiziksel uygunluk ve zihinsel dayanıklılık ile ilgili çalışmalar
- Denge ve reaksiyon zamanı ile ilgili çalışmalar.

Çalışılan konu başlıkları sporculara yönelik araştırmaların fazla olduğunu kanıtlar niteliktedir. Antrenör ve hakemlere nazaran sporcuların daha ulaşılabilir ve bilimsel çalışmalara gönüllü olmaları veri toplama sürecini hızlandırdığından bu sonuç çok da şaşırtıcı değildir. Araştırmacıların daha çok sporculara yönelmesinin nedenleri arasında zorlayıcı etik kurul süreçlerinden de bahsedebiliriz. Öyle ki lisansüstü tez çalışmalarından önce başvuru etik kurullar hakem, antrenör, yönetici, öğretmen gibi örneklem üzerinde gerçekleştirilecek araştırmalarda genellikle çalışanların bağlı bulundukları kurum, federasyon ya da kulüplerden araştırma izni de istemektedir. Bu anlamda sporcuya erişebilmenin daha mümkün olduğunu söyleyebiliriz. Bununla birlikte lisansüstü öğrenciler tarafından judo antrenörleri ve judo hakemleri ile ilgili nicel çalışmaların yüksek lisans ve doktora tezi olarak daha az kabul göreceği düşüncesi ile tercih edilmediği de düşünülebilir. Judo alanında antrenörler ve hakemler ile ilgili çalışmaların literatürde daha çok makale olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Judo branşının sıklet bazında yarışmaların düzenlendiği bireysel bir spor dalı olması nedeniyle beslenme, kilo kontrolü, antrenman metotları, performans testleri, dayanıklılık, psikolojik faktörler ve müsabaka analizi gibi konu başlıklarının doğal olarak ön

plana çıktığı görülmektedir. Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda alana yönelik önerilerimiz aşağıda sıralanmıştır;

- Judo konusunda nitel çalışmalar artırılabilir
- Judo konusunda uluslararası müsabakalarda görev alan antrenör ve hakemler ile nitel araştırmalar yapılarak onların deneyim ve tecrübeleri fenomenoloji çalışmasıyla ortaya çıkarılmaya çalışılabilir.
- Son 25 yıldır olimpiyat madalyası alamadığımız judo branşında olimpiyatlarda yarışmış judo sporcuları ile madalyaya giden yolda yapılması gerekenler görüşülerek müsabaka sonuçlarını değerlendiren çalışmalar yapılabilir.
- Judo konusunda yazılan makale, bildiri, kitap ve kitap bölümleri analiz edilebilir
- Çalışmanın içeriği genişletilerek judo konusunda yabancı ülkelerde yapılan lisansüstü tezler analiz edilebilir.
- Judo konusunda yazılan yüksek lisans tezlerinin devamı niteliğinde araştırmacıların bu alanda doktora tezi yazması da ilgili danışmanlar tarafından teşvik edilebilir.
- Sportif başarısı ve lisanslı judocu sayısı yüksek olan illerin üniversitelerinde judo branşında uzman öğretim görevlilerinin bulundurulması ve lisansüstü eğitimde judo üzerine çalışmalar yaptırılması teşvik edilebilir.
- Özellikle çalışmalarda eksikliği görülen idareciler, hakemler, il temsilcileri ve federasyon çalışanları gibi örneklemelere yapılacak güncel araştırmalar bu sporun yönetim boyutunu da ele alarak alana farklı düzeyde katkılar sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Alaeddinoğlu, V., & Kalkavan, A. (2023). Tenis spor dalında 2002-2021 yılları arasında Türkiye’de yapılan lisansüstü ve doktora tezlerinin bibliyometrik içerik analizinin incelenmesi, *Anatolia Sport Research*, 4(1), 1-18.
- Büyükgün, A. (2021). Türkiye’de bisiklet alanında yapılmış lisansüstü çalışmalar üzerine bir inceleme. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 114-120.
- Cebeci, H., & Fişne, M. (2024). Minikler ve yıldızlar kategorilerinde yarışan judo sporcularını müsabaka öncesi ve müsabaka esnasında etkileyen psikolojik faktörlerin belirlenmesi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 69-79.
- Cılız, S. & Deryahanoğlu, G. (2024). Kickboks üzerine yapılmış makale ve lisansüstü çalışmaların incelenmesi: Bibliyometrik analiz. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(56), 584-596.
- Coşkuntürk, O.S. (2023). Atletizm branşı ile ilgili lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *TOJRAS*, 12(3), 467-7.
- Çetinkaya, G. (2022). Voleybol branşında yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik açıdan analizi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1-15.
- Çomak, N. (2021). Investigation of the graduate theses on orienteering in Turkey (2005-2021). *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 44, 413-427.
- Doğar, Y., Sert, T., & Akarsu, M. (2021). Türkiye’de güreş ile ilgili yayınlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi: Bir içerik analizi. *Journal of Global Sport and Education Research*, 4(2), 52-65.
- Erdem, D. (2011). Türkiye’de 2005–2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 140-147.
- Judo Federasyonu, (2024, Eylül 20). *Judo Kuşakları*.

- <https://judo.org.tr/upload/files/2019/judo%20kusak%20pano.pdf>.
- Judo Federasyonu, (2024, Eylül 10). *Judo'nun Tarihçesi*.
<https://judo.org.tr/tarihcesi>.
- Judo Federasyonu, (2024, Aralık 8). *2024 yılı Judo Müsabaka Sonuçları*.
<https://judo.org.tr/2024-yurtici-musabaka-sonuclari>.
- Kadir Has Üniversitesi, (2024, Aralık 10). *2019 yılı Türkiye'de Yükseköğretimdeki Cinsiyet Eşitsizliği*.
<https://gender.khas.edu.tr/sites/gender.khas.edu.tr/files/inlinefiles/Turkiyede%20Yuksekogretimdeki%20Cinsiyet%20Esitsizligi.pdf>.
- Karagöz, Y. (2017). *SPSS ve AMOS uygulamalı nitel-nicel-karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği*. Nobel Yayınevi.
- Karakoç, Ö. (2014). *Judo öğreniyorum*. Spor Yayınevi ve Kitabevi.
- Öztek, İ. (1999). Judonun prensip ve esasları. Ata Ofset, Ankara, 18.
- Uysal, F. (2012). *Büyük bayanlar dünya şampiyonasına katılacak judo A milli takımının hazırlık dönemi antrenmanlarının anaerobik güç ve bazı antropometrik parametrelerin üzerine etkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Ünlü, Ç., Çeviker, A., & Çamiçi, F. (2024). Basketbol branşı ile ilgili lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 10(1), 36-44.
- Yel, K., Güzel, S., Kurcan, K., Çakır, Z. (2023). Jimnastik branşı ile ilgili lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 22-36. <https://doi.org/10.30769/usbd.1295113>
- Yel, K., Çakır, Z., Kurcan, K., & Coşkuntürk, O. S. (2023). Taekwondo branşı ile ilgili lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 238-253.
- Yavuz, Ü. (2024). Türkiye'de karate başlığı ile yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 72-84.